

2020-06-11

Till konstitutionsutskottet:

Konstitutionsutskottet

Ink 2020 -06- 11

Dnr 2074-2019/20

Regeringens klimatpolitik är inte tillräcklig för att vi ska nå klimatmålen. Naturvårdsverket, som ansvarar för Sveriges officiella statistik över utsläpp av växthusgaser, konstaterar att utsläppen minskar för långsamt.¹

Enligt klimatlagen (2017:720) ska regeringen vart fjärde år lägga fram en klimatpolitisk handlingsplan till riksdagen för att visa hur regeringens politik sammantaget bidrar till att uppnå Sverige klimatmål. I december 2019 lade regeringen fram En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (prop. 2019/20:65). Det är den första handlingsplanen i sitt slag i Sverige. Eftersom en ny klimathandlingsplan presenteras en gång per mandatperiod läggs det bara fram ytterligare sex handlingsplaner innan år 2045 när Sverige enligt vårt klimatmål ska ha nått nettonollutsläpp.

Varje enskild klimathandlingsplan spelar följaktligen en stor roll för klimatarbetet och möjligheterna att nå klimatmålet. Viktiga delar i en resultatinkriktad klimatpolitik är att genomförda och planerade reformer utvärderas med avseende på klimatnytta. Det är förutsättningen för att skaffa sig gedigna beslutsunderlag i syfte att kunna bedriva en bättre politik i framtiden.

Klimatlagen 5 § innehåller således en beskrivning av vad klimathandlingsplanen bör innehålla, däribland hur regeringen ska redovisa klimatnyttan av planerade och vidtagna åtgärder i klimathandlingsplanen. I lagen står det att handlingsplanen bör innehålla:

- ”utfallet av vidtagna åtgärder för utsläppsminskningar” (Klimatlagen 5 § 4 st.)
- ”i vilken grad beslutade och planerade utsläppsminskande åtgärder kan förväntas bidra till att de nationella och globala klimatmålen kan nås” (Klimatlagen 5 § 6 st.)

Klimathandlingsplanen innehåller inget av detta. Det framgår varken i handlingsplanen hur vidtagna åtgärder har påverkat utsläppsminskningarna eller i vilken grad beslutade och planerade åtgärder förväntas bidra till att klimatmålen nås.

Detta påtalade Moderaterna redan i samband med att vi lämnade över vår följdmotion med anledning av prop. 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan. I den kräver vi att regeringen skyndsamt ska återkomma med en redovisning av utfallet av vidtagna åtgärder för att minska utsläppen samt i vilken grad beslutade och planerade åtgärder kan förväntas bidra till att nå de nationella och globala klimatmålen.

Kritiken mot bristande redovisning av klimatnyttan i regeringens klimathandlingsplan har bekräftats av Klimatpolitiska rådet – en expertmyndighet med uppdrag att utvärdera regeringens klimatpolitik. I mars i år presenterade rådet sin årliga utvärdering av regeringens politik med särskilt fokus på handlingsplanen.

I rapporten slår Klimatpolitiska rådet fast att regeringens handlingsplan inte lever upp till de krav på redovisning som ställs i klimatlagen. Rådet skriver i sin rapport: ”Den allvarligaste bristen är att regeringen inte redovisar i vilken grad de beslutade och aviserade insatserna i sina delar eller som helhet, bidrar till att klimatmålen kan nås. Därmed uppfyller inte handlingsplanen klimatlagens krav i detta avseende. Insatserna är därtill genomgående diffust beskrivna och saknar en tidplan för genomförande.”

¹ Blygsam minskning av Sveriges klimatpåverkande utsläpp. <https://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pessmeddelanden/Nyhetsarkiv/Nyheter-och-pessmeddelanden-2019/-Blygsam-minskning-av-Sveriges-klimatpaverkande-utslapp/>

Samma slags kritik riktar Klimatpolitiska rådet i rapporten mot regeringens klimatredovisning 2019: ”Klimatredovisningen för 2019 uppfyller inte klimatlagens krav på redovisning av vad besluten kan betyda för växthusgasutsläppen.”

Det är mycket allvarliga brister i klimathandlingsplanen som Klimatpolitiska rådet belyser, när den konstaterar att regeringen inte lever upp till kraven i klimatlagen. Det är förvisso en komplex uppgift att ta fram handlingsplanen och detta är den första i sitt slag. Men det gör det ännu viktigare att tidigt åtgärda uppenbara brister och utveckla arbetssätt och metoder som bidrar till en kraftfull klimatpolitik.

Detta är dock inte första gången som regeringen och ansvarigt statsråd Isabella Lövin brister i sin redovisning av klimatpolitiken. I samband med att Riksrevision förra året granskade regeringens genomförande av sin största klimatåtgärd, Klimatklivet, framkom uppenbara brister. Riksrevisionen påtalade att regeringen i sin rapportering till riksdagen givit en ensidigt positiv bild av Klimatklivet, trots att Naturvårdsverket rapporterade brister till regeringen. Med anledning av detta har Moderaterna tidigare bett konstitutionsutskottet att granska klimat- och miljöminister Isabella Lövin samt regeringens återrapportering av Klimatklivet till riksdagen, KU-anmälan 2018/19:27 (2849-2018/19).

Mot bakgrund av ovanstående hemställer jag att konstitutionsutskottet granskar regeringens och i synnerhet vice statsminister Isabella Lövin's hantering av klimathandlingsplanen och ifall den lever upp till kraven som ställs i klimatlagen.

Jessica Rosencrantz
Riksdagsledamot (M)